

6 листопада вступив у дію закон щодо автономізації лікарень. Що таке автономізація, як і коли вона відбуватиметься, які переваги надасть медустановам та якими будуть юридичні наслідки?

□ □ **Що таке автономізація лікарень і для чого вона потрібна?**

Автономізація передбачає, що лікарні можуть набувати статусу некомерційного комунального підприємства. Наразі лікарні працюють як бюджетні установи за бюджетним законодавством та з вертикальним управлінням. Їх керівники не мають свободи рішень і керуються наказами згори.

Перетворення лікарень на комунальні підприємства дозволить розширити права медичних закладів до рівня всіх інших суб'єктів господарювання.

□ **Які переваги дає медичному закладу статус некомерційного комунального підприємства?**

Перетворення (реорганізація) медустанов у комунальні некомерційні підприємства сприятиме збільшенню їх самостійності в господарських і управлінських справах, стимулюватиме до поліпшення якості медичних послуг і підвищення економічної ефективності використання активів.

Головні переваги реорганізації такі:

- керівник підприємства отримує значно більшу, ніж керівник бюджетної установи, свободу в розпорядженні активами й фінансами, у формуванні кадрової політики, визначенні внутрішньої організаційної структури закладу;
- керівник підприємства може самостійно встановлювати будь-які форми оплати праці персоналу, що допускаються законодавством;
- фінансування підприємства здійснюється не за постатейним кошторисом витрат, а на основі власного фінансового плану, що дозволяє ефективно розпоряджатися коштами;
- медзаклади мають право мати власний рахунок у будь-якому банку;
- медзаклади мають право утворювати об'єднання з іншими закладами, які також діють у статусі підприємства, з метою перерозподілу функцій між ними та спільної оптимізації використання матеріальних, людських та фінансових ресурсів;

- медзаклади мають можливість наймати за договорами підряду лікарів фізичних осіб-підприємців, які зареєстровані та одержали відповідну ліцензію на здійснення господарської діяльності з медичної практики.

□ □ Чи може заклад після реорганізації бути приватизованим?

Ні, пряма заборона на приватизацію зазначена в ст.16 Основ законодавства України про охорону здоров'я.

□ Чи має некомерційне комунальне підприємство самостійно заробляти на своє існування?

Із введенням медреформи в дію, медзаклади первинної ланки отримуватимуть фінансування від Національної служби здоров'я згідно з тарифом надання первинної медичної допомоги за кожного пацієнта, який підпише декларацію з лікарем цього закладу. Під час перехідного періоду також буде надаватися фінансування на пацієнтів, які були раніше приписані до лікаря, але ще не уклали з ним декларацію.

З 2020 року медзаклади вторинної і третинної ланки переходитимуть на нову модель фінансування. Лікарні почнуть отримувати фінансування в залежності від об'єму наданих послуг згідно з договором, який вони укладатиметь з НСЗУ. Вартість послуг буде визначатися відповідно до тарифу надання медичних послуг.

□ Чи має таке підприємство право отримувати прибуток і на власний розсуд ним розпоряджатися?

Медзаклади у формі комунальних підприємств є неприбутковими та некомерційними. Мета їх діяльності не пов'язана з отриманням прибутку. Надлишкові кошти медзаклади мають спрямовувати на свій розвиток відповідно до фінансового плану.

□ □ Чи буде автономізація примусовою?

Закон про автономізацію медичних закладів не ставить жорсткої вимоги по термінах. Але пільговий режим автономізації буде діяти тільки до кінця 2018 року.

□ Чи змінюються податкові зобов'язання медзакладу після його реорганізації?

Процес перетворення лікарні на некомерційне комунальне підприємство не призводить до виникнення негативних податкових наслідків у вигляді нових пов'язаних з перетворенням податкових зобов'язань. Заклад не буде платником податку на прибуток й податку на нерухомість.

□ Хто розпоряджатиметься майном і коштами лікарні?

Під час автономізації майно передається закладам на правах оперативного управління. Розпоряджається майном закладу його власник - територіальна громада через уповноважені органи. Керівник медзакладу може розпоряджатися майном в межах, які будуть визначені статутом цього закладу.

□ Хто відповідатиме за фінансову і податкову звітність у некомерційних підприємствах?

Питання ефективного керування адміністративними функціями атономного закладу вирішується самим закладом.

Чи будуть медзаклади в статусі некомерційних підприємств отримувати пільги на оплату комунальних послуг, на оренду землі?

Щодо орендної плати, то це питання вирішують власники майна: органи місцевого самоврядування. Питання надання пільг на оплату комунальних послуг знаходиться в стадії опрацювання.

□ **Як громада зможе контролювати діяльність керівництва лікарні?**

Для цього створюються спеціальні органи, спостережні або наглядові ради. Наразі відповідне положення про спостережні ради затверджується Кабміном.

Такі ради є обов'язковими для медустанов вторинної і третинної ланки. До них входитимуть представники власника закладу, органів місцевого самоврядування, місцеві депутати, а також представники громадських організацій.

При закладах також можуть створюватися опікунські ради. До їх складу можуть входити меценати, представники громадськості, благодійних, релігійних організацій, органів місцевого самоврядування, засобів масової інформації, волонтери.

□ □ Хто приймає рішення про перепрофілювання?

Власник. Зазвичай це відповідна місцева рада.

□ □ Чи будуть звільняти працівників?

Трудові відносини з працівниками реорганізованого закладу продовжуються, а звільнення під час реорганізації можливе лише у випадку скорочення штату. У процесі

реорганізації окремі працівники можуть бути переведені на інші посади, переміщені в інші структурні підрозділи в разі необхідності.

□ □ **Чи можливо повернути заклад в статус бюджетного підприємства?**

Місцева рада має право прийняти й таке рішення. Разом з цим повернеться тарифна сітка та всі інші норми, які регулюють діяльність закладів бюджетної сфери.